

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 653/2017
21.11.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Бранислава Босиљковића и Зоране Делибашић, чланова већа, у парници из радног односа тужила АА из ... и ББ из ..., чији су пуномоћници Ана Трнинић и Озрен Огризовић адвокати из ..., против тужених Републике Србије - Министарство просвете, науке и технолошког развоја, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду и Републичког центра за таленте из Београда, чији је пуномоћник Јелена Стаменковић адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужила изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3129/15 од 05.05.2016. године, у седници већа одржаној дана 21.11.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужила изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3129/15 од 05.05.2016. године - одлука садржаних у другом, трећем, четвртном и петом ставу изреке.

ОДБИЈА СЕ захтев тужила за накнаду трошкова поступка по ревизији.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3129/15 од 05.05.2016. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог Републичког центра за таленте из Београда и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 2819/13 од 27.05.2014. године којом је дозвољено преиначење тужбе извршено поднеском од 17.12.2013. године (став први изреке); обавезан овај тужени да исплати тужилама законску затезну камату на исплаћене нето зараде у периоду мај 2010. године - фебруар 2011. године, неисплаћене нето зараде у периоду март 2011. године - новембар 2013. године и регрес за 2009, 2010. и 2011. годину у одређеним новчаним износима са законском затезном каматом на сваки новчани износ почев од означених датума до исплате, као и да уплати Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање разлику доприноса за пензијско и инвалидско осигурање на основице из става другог изреке за период од марта 2011. године до новембра 2011. године и доприносе за пензијско и инвалидско осигурање на основице из става другог изреке за период од децембра 2011. године до новембра 2013. године (став други, трећи, четврти и пети изреке);

тужиљама надокнади трошкове парничног поступка у износу од 529.418,00 динара (став шести изреке). Ставом другим изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П1 2819/13 од 27.05.2014. године тако што је одбијен тужбени захтев којим су тужиље тражиле да се обавезе тужена Република Србија - Министарство просвете, науке и технолошког развоја на исплату законске затезне камате на исплаћене нето зараде у периоду мај 2010. године - фебруар 2011. године, неисплаћене нето зараде у периоду март 2011. године - новембар 2013. године и регрес за 2009, 2010. и 2011. годину у новчаним износима наведеним у овом ставу изреке са законском затезном каматом на сваки новчани износ почев од означених датума па до исплате, као и да уплати Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање разлику доприноса за пензијско и инвалидско осигурање за период март 2011. године - новембар 2011. године и доприносе за пензијско и инвалидско осигурање за период децембар 2011. године - новембар 2013. године. Ставом трећим и четвртим изреке обавезане су тужиље да туженој Републици Србији - Министарству просвете, науке и технолошког развоја надокнаде трошкове првостепеног поступка у износу од 159.000,00 динара и трошкове другостепеног поступка у износу од 45.100,00 динара у року од 15 дана од дана пријема пресуде. Ставом петим изреке, одбијен је захтев тужиља за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену - дела којим је преиначена пресуда првостепеног суда и одлучено о трошковима поступка, тужиље су благовремено изјавиле ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 403. став 2. тачка 2. и члана 408. Закона о парничном поступку (ЗПП), Врховни касациони суд је нашао да ревизија тужиља није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Нису основани наводи ревизије о битној повреди одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, учињеној у поступку пред другостепеним судом, јер другостепена пресуда у побијаном делу није заснована на другачије утврђеном чињеничном стању.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиље су у радном односу на неодређено време код туженог Републичког центра за таленте (у даљем тексту: Центар) - тужиља АА на радном месту стручног сарадника на ... пословима, а тужиља ББ на радном месту стручног сарадника за ... послове. Тужени Центар је 31.10.2011. године исплатио тужиљама зараде за период мај - септембар 2010. године, а 09.07.2013. године и зараде за октобар 2010. године - фебруар 2011. године. Зараде за период од марта 2011. године до новембра 2013. године тужиљама нису исплаћене. Тужиљама није исплаћен ни регрес - тужиљи АА за 2010. и 2011. годину, а тужиљи ББ за половину 2009. године и целе 2010. године и

2011. годину. Тужени Центар је са четири министарства Владе Републике Србије закључио 11.11.1999. године уговор о реализацији програмских садржаја и финансирању Центра. Тим уговором је, између осталог, предвиђена обавеза Министарства просвете и Министарства за више и високо образовање да обезбеде финансијска средства за исплату личних доходака запослених према систематизацији, и то у сваком регионалном центру по два лична дохотка - једног извршиоца са високом стручном спремом и универзитетским наставничким звањем (руководилац Центра) и једног извршиоца са високом стручном спремом, а у заједничкој служби Центра седам личних доходака - два лична дохотка за извршиоце са високом стручном спремом и универзитетским наставничким звањем (директор и помоћник директора), три извршиоца са високом стручном спремом (два за програмске садржаје и једног психолога) и два извршиоца са вишом, односно средњом стручном спремом (за административне и рачуноводствене послове). Закључком Владе Републике Србије од 24.04.2003. године утврђено је да су средства која користи тужени Центар у државној својини. Споразумом који су 09.06.2003. године закључили тужени Центар и Републичка дирекција за имовину Републике Србије у име тужене државе предвиђено је да су средства која користи Центар државна својина и да тужена Република Србија преузима оснивачка и управљачка права сразмерно утврђеном делу државног капитала, а Центар обавезу да своје акте и пословање усклади са законом којим се уређује правни положај предузећа у року од три месеца. Тужени Центар је уписан у судски регистар као правно лице које за своје обавезе одговара целокупном имовином. Током 2010, 2011, 2012. и 2013. године између туженог Центра и Министарства просвете закључени су уговори о учешћу у финансирању програма рада Центра. Овим уговорима означено Министарство се обавезало да учествује у финансирању дела трошкова реализације активности из годишњег програма рада Центра.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је обавезао тужене да солидарно исплате тужилама њихова новчана потраживања. По налажењу тог суда, тужена Република Србија је оснивач туженог Центра и пасивно легитимисана у овом спору јер се уговором од 11.11.1999. године Министарство просвете обавезало да обезбеди и финансијска средства за исплату личних доходака запосленима, па зато на основу члана 148. став 1. и члана 149. Закона о облигационим односима солидарно одговара са туженим Центром за исплату зарада и регреса тужилама.

По налажењу другостепеног суда, тужена Република Србија није пасивно легитимисана јер тужиле са њом нису у материјалноправном односу, а таква њена обавеза не произилази из уговора од 11.11.1999. године зато што је тужени Центар - послодавац тужила, претрпео статусну промену и послује средствима у државној својини, те својим радом остварује приход за исплату зарада запослених.

Правилно је и по налажењу Врховног касационог суда, правно схватање другостепеног суда о неоснованости тужбеног захтева у односу на тужену Републику Србију.

Предмет спора су захтеви тужила за исплату новчаног потраживања из радног односа (зарада и регрес), односно законске затезне камате на новчано потраживање из радног односа (зараду) исплаћено са задоцњењем. Исплату зараде врши послодавац, у овом случају то је тужени Центар са којим су тужиле закључиле уговоре о раду. Солидарна обавеза тужене Републике Србије за исплату спорних новчаних потраживања, у смислу члана 414. став 1. Закона о облигационим односима, постојала би у случају да је предвиђена законом или закљученим уговором. Тужена Република Србија је на основу споразума од 09.06.2003. године, закљученог у складу са чланом 48. тада важећег Закона о средствима у својини Републике Србије, преузела оснивачка односно управљачка права над туженим Центром, који у свом раду користи средства која су у целости у државној својини. У односу на спорно новчано потраживање не постоји солидарна обавеза Републике Србије на основу закона, као оснивача туженог Центра, јер је чланом 13. Закона о јавним службама прописано да оснивач установе обезбеђује средства потребна за оснивање и почетак њеног рада, и доноси акт о оснивању. Солидарна обавеза тужене Републике Србије не произилази ни из уговора од 11.11.1999. године који је четири министарства закључило са туженим Центром, јер солидарност тужене државе није изричито предвиђена означеним уговором којим се Министарство просвете обвезало да обезбеди финансијска средства за исплату личних доходака запосленима. Тај уговор делује између уговорних страна а не и у односу на запослене код туженог Центра, јер истим послодавац није уговорио потраживање запослених према туженој Републици Србији, тако да у конкретном случају нема места примени члана 149. Закона о облигационим односима. Уговори који су закључивани 2011, 2012. и 2013. године имају за предмет учешће Министарства просвете у финансирању активности предвиђених Годишњим програмом рада туженог Центра (откривање, евидентирање и избор надарених и талентованих ученика, и праћење развоја и напредовање; стручну и организовану припрему, избор ментора и реализацију рада са надареним и талентованим ученицима основних и средњих школа; организацију регионалних и републичких смотри и такмичења ученика основних и средњих школа), а не финансирање зарада запослених.

Имајући изложено у виду, нису основани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права засновани на тврдњи тужила да уговор од 11.11.1999. године представља основ солидарне обавезе тужене Републике Србије.

О трошковима поступка одлучено је правилном применом чланова 153. став 1, 154. и 165. став 2. ЗПП.

С тога је, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено као у првом ставу изреке.

Тужиле нису успеле у поступку по ревизији и зато немају право на накнаду трошкова тог поступка. Због тога је такав њихов захтев одбијен и применом члана 165. став 1. у вези члана 153. став 1. ЗПП, одлучено као у другом ставу изреке.

Председник већа - судија
Бранислава Апостоловић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић